

Afpudsning af økologisk hvidkløver

FrøavlsINFO, 2024

- **Afpudsning med efterfølgende fjernelse af materiale giver færre skadedyr**
- **For sen afpudsning koster udbytte**
- **Generelt afpudses ikke efter den 5. juni**

De klimatiske forhold i april har i den grad fremmet den vegetative vækst i hvidkløvermarkerne. Generelt ses gode, kraftige afgrøder. En kombination af en god vandforsyning i jorden, sol og de høje temperaturer medfører en fortsat kraftig tilvækst. I de fleste afgrøder er en afpudsning derfor vigtig, for at sikre lys til vækstpunkterne på de overjordiske udløbere og stimulere dannelsen af blomsterhoveder. En afpudsning betyder også, at blomstringen bliver mere koncentreret.

I år forventes en tidlig blomstring og de første blomsterhoveder begynder da også så småt at vise sig i hvidkløveren. Det er derfor nu, at der skal tages stilling til afpudsningen.

Jo senere afpudsning frem til ca. d. 5 juni, jo flere skadedyr forventes at kunne blive fjernet med materialet ud af marken. Jo senere afpudsningen foretages, jo vigtigere er det, at der er nedbør i udsigt således hvidkløveren kan regenerere og danne nye hoveder – følg derfor med i vejrudsigten.

Bladvæksten er mere begrænset i de småbladede sorter som Rivendel, så her skal man være mere tilbageholdende med afpudsning.

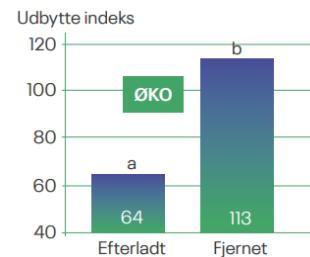
Afpudsning skal ske, når de første blomsterknopper er synlige

I marker med kraftig bladmasse og god vandforsyning er afpudsning aktuel fra midten af maj. Tilstræb en afpudsningshøjde på 10-12 cm. Kraftige marker eller delområder i marken kan eventuelt afpudses to gange om nødvendigt. Afpudsningshøjden er vigtig at overholde, hvis vi får en efterfølgende periode med mindre nedbørsmængde.

Mængden af afpudset materiale må ikke være større, end det hurtigt kan omsættes. Afpudset materiale efter en slagleklipper omsættes hurtigere.

Resultaterne fra vores spørgeundersøgelse blandt hvidkløveravlere høst 2021-22 viste, at afpudsning og fjernelse af det afpudsede materiale gav betydeligt større frøudbytte i hvidkløveren ift. gruppen af avlere der lod materialet blive liggende på marken (figur 1). Læs mere om resultaterne i *Tidskrift for Frøavl*, Juni-Juli 2023.

Venlig hilsen
Avlsafdelingen
DLF

Figur 1: Håndtering af materialet ved afpudsning i foråret ultimo maj – primo juni. Søjlerne viser gens. udbytte (indeks) for hhv. gruppen af marker der har efterladt og gruppen der har fjernet materialet efter afpudsning. ProduktionsDATA fra økologiske marker 2021-22.

Afpudsning med fjernelse af det afpudsede materiale vil reducere antallet af skadedyr (snudebiller) i marken, da en del af billerne flyttes med materialet ud.

Det afpudsede materiale indeholder desuden en del kvælstof, der måske kan anvendes som "kraftfoder", biogas eller alternativt gen-udbringes, f.eks. før såning af vinterraps, hvis der er mulighed og plads i gyllebeholderen.

Afpudsning skal ske med udsigt til tørt vejr.

En afpudsning vil også være vigtig, hvor der er behov for at **hæmme og reducere mængden af ukrudt**. F.eks. vil kamille, tidsler, gråbynke og spildraps blive sat noget tilbage i udviklingen når de afpudses. En afpudsning vil være nødvendig i nogle marker alene pga. ukrudt, herunder specielt marker med kamille.

Afgræsning med får

I en del marker løser man afpudsningen med får. Ud over hvidkløveren, tager fårene også fat på ukrudtsplanter, eksempelvis kamille og spildraps, som for de flestes vedkommende bliver gnavet helt i bund. Fårene skal tages fra marken inden de laver skade på større forekomst af blomsterknopper. I år vil det være omkring 1. juni, lidt afhængig af "bestanden af får". Jo tættere afgrøden er afgræsset, jo før tages fårene fra.

Bestøvning

Der skal som minimum udsættes to velfungerende bistader pr. ha. Bierne er blevet "dyre", så sørg for det er store og stærke bi-familier, der betales for. På køligere lokaliteter, ved større marker og hvor der ikke er en stor forekomst af vilde bestøvere, skal der flere stader til. Ved større arealer skal staderne placeres flere steder i marken.

Vent med at sætte bierne ud i marken, til der er godt med blomster i kløveren. Det sikrer, at bierne vænner sig til at blive i marken, og afgrøden bliver ensartet bestøvet og dermed ensartet moden.

Bestil allerede nu bier til næste års hvidkløver frømark. Det er i de kommende uger, at biavlerne skal forberede næste års bi-familier.

Husk at notere dato for hovedbestøvning.